

Reg. No. :

Code No. 7046

Name :

**Second Year – June 2017
SAY/IMPROVEMENT**

Time : 2½ Hours
Cool-off time : 15 Minutes

Part – III

SANSKRIT SASTHRA

Maximum : 80 Scores

General Instructions to Candidates :

- There is a 'cool-off time' of 15 minutes in addition to the writing time of 2½ hrs.
- You are not allowed to write your answers nor to discuss anything with others during the 'cool-off time'.
- Use the 'cool-off time' to get familiar with questions and to plan your answers.
- Read questions carefully before answering.
- All questions are compulsory and only internal choice is allowed.
- When you select a question, all the sub-questions must be answered from the same question itself.
- Electronic devices except non-programmable calculators are not allowed in the Examination Hall.

निर्देशा :

1. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः ।
2. प्रश्नान् प्रश्ननिर्देशान् च सावधानं पठित्वा उत्तरत ।
3. प्रश्नानां वाचनाय 15 निमेषाः कल्पिताः ।

क – विभाग:

कोष्ठकात् समुचितमुत्तरं चित्वा लिखत ।

(Scores : 8 × 1 = 8)

1. तस्माच्छसो _____ पुंसि ।
(कः, नः, णः)
2. नादिचि – पदच्छेदं किम् ?
(नाद् इचि, नादि चि, न आद् इचि)
3. प्रायेण उभयपदार्थप्रधानः समासः कः ?
(द्वन्द्वसमासः, केवलसमासः, तत्पुरुषसमासः)
4. समर्थः _____ ।
(वृत्तिः, पदविधिः, समासः)
5. हरौ इति _____ ।
(इतिहरि, सहरि, अधिहरि)
6. नान्तस्य मस्य टेलोपः स्यात् _____ ।
(समासे, तद्धिते, नपुंसके)
7. 'अव्ययीभावश्च' इति सूत्रेण किं विधीयते ?
(अव्ययत्वम्, नपुंसकत्वम्, अव्ययीभावसमासः)

8. तत्पुरुषः _____ कर्मधारयः ।

(संख्यापूर्वः, सर्वनाम्नः, समानाधिकरणः)

9. रामैः इति रामशब्दस्य तृतीया बहुवचनरूपे रिक्तांशान् कोष्ठकात् चित्वा लिखत ।

राम भिस् - _____ ।

राम ऐस् - _____ ।

रामैस् - _____ ।

रामैर् - ससजुषो रुः ।

रामैः - _____ ।

(खरवसानयोविसर्जनीयः, वृद्धिरेचि, अतो भिस ऐस्, स्वौजसमौट्)

(Scores : 4 × 1 = 4)

10. रामाय इति रामशब्दस्य चतुर्थी एकवचनरूपनिष्पादने स्वखालित्यमस्ति चेत् तत् निवारयतु -

राम - स्वौजसमौट्

राम डे - अर्थवदधातुरप्रत्ययः प्रातिपदिकम् ।

राम य - सुपि च ।

रामाय - डेर्यः ।

(Scores : 4 × 1 = 4)

11. अधः प्रदत्तानां सूत्राणां साहाय्येन राम शब्दस्य षष्ठी द्विवचनरूपं लिखत ।

सूत्राणि - स्वौजसमौट्, ओसि च, एचोऽयवायावः, ससजुषोरुः, खरवसानयोविसर्जनीयः । (Scores : 4 × 1 = 4)

12. पञ्चानां गङ्गानां समाहारः – पञ्चगङ्गम् इति लौकिकविग्रहः । पञ्चन् आम् गङ्गा आम् इति अलौकिकविग्रहः ।
अथः प्रदत्तानां सूत्राणां साहाय्येन अव्ययीभावसमासप्रक्रिया लिखत ।

सूत्राणि – नदीभिश्च, अव्ययीभावश्च, समाहारे चायमिष्यते, प्रथमानिर्दिष्टं समास उपसर्जनम्, उपसर्जनं पूर्वम्,
नलोपः प्रातिपदिकान्तस्य, ह्रस्वो नपुंसके प्रातिपदिकस्य । (Scores : 3)

13. 'अनेकमन्यपदार्थे' – सूत्रार्थमुदाहरणञ्च लिखत । (Scores : 2)

14. समस्तपदानि लिखत –

(क) माता च पिता च _____ ।

(ख) वीराः पुरुषाः यस्मिन् सः _____ ।

(ग) कुत्सितः पुरुषः _____ ।

(Scores : 3 × 1 = 3)

15. यथोचितं योजयत :

(क)

(ख)

अनश्वः उपमानानि सामान्यवचनैः ।

परमराजः द्वन्द्वे घि ।

घनश्यामः तस्मान्नुडचि ।

हरिहरौ राजाहःसखिभ्यष्टच् ।

(Scores : 4 × 1 = 4)

16. समासभेदान् सोदाहरणं विशदयत ।

अथवा

चार्थाः के ? सोदाहरणं विवृणुत ।

(Scores : 8 × 1 = 8)

ख – विभाग:

कोष्ठकात् समुचितमुत्तरं चित्वा लिखत:

(Scores : 1 × 6 = 6)

17. पिठरवादिनः के ?

(वैशेषिकाः, वैयाकरणाः, नैयायिकाः)

18. तर्कसंग्रहे _____ पदार्थाः सन्ति ।

(पञ्च, दश, नव)

19. श्रीब्रह्मानन्दशिवयोगी कुत्र जनिमलभत ?

(पाट्यं ग्रामे, कोल्लूरु ग्रामे, कोल्लड्कोट्टु ग्रामे)

20. ब्रह्मविद्यापञ्चकस्य कर्ता कः ?

(श्रीचट्टम्पिस्वामी, श्रीब्रह्मानन्दशिवयोगी, श्रीनारायणगुरुदेवः)

21. बृहज्जातकस्य कर्ता कः ?

(आर्यभटः, वराहमिहिरः, भास्कराचार्यः)

22. आस्तिकदर्शनानि कति ?

(पञ्च, षट्, त्रीणि)

उत्तरं पेटिकातः निर्धार्य लिखत :

(Scores : 5 × 1 = 5)

23. 'तत्त्वप्रकाशिका' नाम विद्यालयं कः स्थापितवान् ?

24. वेदपुरुषस्य नेत्रत्वेन _____ प्रकल्पितम् ।

25. तर्कसंग्रहस्य कर्ता कः ?

26. इन्द्रियं रूपग्राहकं _____ कृष्णताराग्रवर्ति ।

27. राशयः कति ?

(द्वादश, अन्नभट्टः, श्रीवाग्भटानन्दगुरुः, ज्योतिषशास्त्रम्, चक्षुः)

प्रदत्तयोः टिप्पणीं लिखत :

28. मङ्गलस्य सफलत्वं साधयत ।

(Scores : 3)

29. केरलीयनबोद्धाने श्रीचट्टम्पिस्वामिनः योगदानम् ।

(Scores : 3)

30. श्रीनीलकण्ठतीर्थपादः ।

(Scores : 2)

31. ब्रह्मणि सकलक्रियारहितत्वमस्ति इति स्थापितं भवति निर्वृतिपञ्चकस्य तृतीयश्लोकेन – श्लोकं लिखत ।

(Scores : 3)

32. क्रमीकृत्य लिखत :

(बुधः, केतुः, सूर्यः, चन्द्रः, कुजः, गुरुः, शनिः, शुक्रः, राहुः)

(Scores : 3)

33. यथोचितं योजयत

(क)

(ख)

पाको नाम – उष्णस्पर्शवान् ।

तेजः – विजातीयतेजः संयोगः ।

– सजातीयतेजः संयोगः ।

(Scores : 2)

34. ऋतवः नामानि चित्वा लिखत :-

(भरणी, वसन्तः, धनुः, शिशिरः, श्रविष्ठा, हेमन्तः, राहुः, शरत्, पुनर्वसुः)

(Score : 1)

35. संक्रमो नाम कः ?

(Scores : 2)

36. श्रीनारायणगुरुणा विरचिताः ग्रन्थाः के ?

(Scores : 2)

37. उपन्यासं लिखत :

सुवर्णस्य तेजसत्वं स्थापयत ।

अथवा

पाकविषये नैयायिकानां वैशेषिकाणां च भेदान् विशदयत ।

(Scores : 8)

SAY
SECOND YEAR HIGHER SECONDARY EXAMINATION, MARCH 2017.

PART - II

SANSKRIT SASTHRA.

7046

Qn. No	Sub Qns	Answer Key/Value Points	Score	Total
1	1	(क) विश्रायः। 'वः' इति लेशवाय सकः अङ्कः।	1	1
2	2	'व आद् इयि' इति लेशवाय सकः अङ्कः।	1	1
3	3	'द्वन्द्वसमासः' इति लेशवाय सकः अङ्कः।	1	1
4	4	'पदविधिः' इति लेशवाय सकः अङ्कः।	1	1
5	5	'अधिभ्रि' इति लेशवाय सकः अङ्कः।	1	1
6	6	'तद्धित' इति लेशवाय सकः अङ्कः।	1	1
7	7	'वपुंसकत्वम्' इति लेशवाय सकः अङ्कः।	1	1
8	8	'समावाधिकरणः' इति लेशवाय सकः अङ्कः।	1	1
9	9	स्वीजसमाद्, अता भिस तश्च, तुद्धिरेयि, खश्चसावयो विसर्जनीयः इति क्रमशः लेशव सककश्च सककाङ्कः।	1+1+1	4
10	10	अन्ववद्धातुप्रत्ययः नातिपदिकम्, स्वीजसमाद्, डेर्यः, सुपि च इति क्रमशः लेशव सककश्च सककाङ्कः।	1+1+1	4

Qn. No	Sub Qns	Answer Key/Value Points	Score	Total
11	11	सकृकश्य सूतसाहाय्येन प्रक्रिया केशवबाय सकृकः।	1+1+1	4
12	12.	सकृकश्य सूतसाहाय्येन अव्ययीभाव समासप्रक्रियाकेशवबाय सकृकः अङ्कः।	1+1+1	3
13	13.	सूतावकेशवरे सकः अङ्कः। इदंरुण केशवरे सकः अङ्कः।	1+1	2
14	14.	पितरौ , वीरपुरुषकः , कुपुरुषः इति सकृकश्य सकृकः अङ्कः।	1+1+1	3
15	15	गणमाण्डुयि , राजाहसखिभ्यष्टुच उपमावादि सामान्यवचनः , कृन्दिधि इति सकृकश्य योजबाय सकृकः अङ्कः।	1+1+1	4
16	16.	गणमाण्डुयारं केशवबाय पूर्ण अङ्कः। (श्व)विभागः।	8	8
17	17.	'नैयायिकाः' इति केशवबाय सकः अङ्कः।	1	1
18	18.	'वव' इति केशवबाय सकः अङ्कः।	1	1
19	19.	'कोकुकुकारं ग्रामं' इति केशवबाय सकः अङ्कः।	1	1

Qn. No	Sub Qns	Answer Key/Value Points	Score	Total
20	20	'जीवाशयपागुठदेवः' इति केशवनाथ मकः अङ्कः।	1	1
21	21	'वशहमिहिरः' इति केशवनाथ मकः अङ्कः।	1	1
22	22	'पट्ट' इति केशवनाथ मकः अङ्कः।	1	1
23	23	'जीवाशयपागुठगुरुः' इति केशवनाथ मकः अङ्कः।	1	5
24	24	'ज्यातिपद्मास्त्रम्' इति केशवनाथ मकः अङ्कः।	1	
25	25	'अठ्ठमट्टः' इति केशवनाथ मकः अङ्कः।	1	
26	26	'चष्टुः' इति केशवनाथ मकः अङ्कः।	1	
27	27	'द्वैदश' इति केशवनाथ मकः अङ्कः।	1	
28	28	सदुत्तरकेशवनाथ अङ्कलयम्।	3	3
29	29	सदुत्तरकेशवनाथ अङ्कलयम्।	3	3
30	30	अचितकेशवनाथ अङ्कलयम्।	2	2
31	31	कु याश्चसि कदाऽगतः कुत आयासि काऽसि वै। इत्यादि वादीपरति- र्यस्य तस्यैव विवृतिः' इति केशवनाथ अङ्कलयम्।	3	3

Qn. No	Sub Qns	Answer Key/Value Points	Score	Total
32	32.	सूर्यः, चन्द्रः, कुजः, बुधः, गुरुः शुक्रः, शनिः, राहुः, केतुः इति रुमीकृत्य केशवराय अङ्कयम्	3	3
33	33.	विजातीयतजः संयागः, उवास्पशिवार इति यांजराय तजकः अङ्कः।	1+1	2
34	34.	वसन्तः, शिशिरः, होमन्तः, शरत् इति केशवराय तजकः अङ्कः।	1	1
35	35.	सूर्यः, तिहाद्विः, राशिमकं तीर्त्वा शब्दन्तरं संक्रमति। योऽयं संक्रम इति प्राच्यते। केशवराय अङ्कयम्	2	2
36	36.	उचितरीत्या केशवराय अङ्कयम्	2	2
37	37.	उपन्यासः उचितरीत्या केशवराय पूजाङ्कः।	8	8